

Forfatter: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin

Titel: BREV TIL: Ingemann, Bernhard Severin FRA: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin (1831-04-19)

Citation: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin: "BREV TIL: Ingemann, Bernhard Severin FRA: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin (1831-04-19)", i *Grundtvig og Ingemann*, Forlagt af Samfundet til den Danske Litteraturs Fremme, s. 122. Onlineudgave fra Danmarks Breve: https://tekster.kb.dk/text/letters-001989206-000-shoot-L001989206000_0044.pdf (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvig og Ingemann

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Grundtvig, Nikolai Frederik Severin, *Grundtvig og Ingemann,*

Grundtvig til Ingemann.
Kriatjanshavn. 19. Apr. 1831.

Kjære Ingemann!

Tak for Vennebrevet, og saa for den alvorlige Del, du tager i Kirkens Stilling og Krisis; og skjønt det er en Sag, jeg des værre maa skrive alt for meget om, maa jeg dog, da der for det første ingen Udsigt er til Samtale, betegne dig min Tankegang.

I tyve Aar har jeg nu stræbt at foranledige en Reformatjon i Statskirken selv, saa den igjen kunde blive et taaleligt Ophold for levende Kristne; men det er derved blevet værre og ej bedre; thi aldrig før har en Præstelærer, som nu Clausen, offentlig erklæret Tros-Enighed for bestialske, den historiske Kristendom for os uvedkommende, og Præste-Eden for intetsigende; og aldrig før har et Sæt teologiske Studenter, som nu de 88, erklæret sig enige med dem, der nægte Edens Forbindtlighed; og aldrig har Kancelliet, som ved Buscks Klage, erklæret, at Regeringen ikke vil hævde Kirkeloven.

Da nu desuagtet Menighederne vedblive at være bundne til deres Sognepræster, saa er det indlysende, at hvor en Menighed faar en af de vantro, lovløse Præster, som uden Sky aabenlyst udklækkes, dér maa den kristne Almue enten taale, at Sakramenterne forfalskes og at deres Børn forføres fra den Daabspagt, hvori de skulde bekræftes, eller don maa underkaste sig et Martyrium i Tugthuset; — og det maa kristeliges. 123Præster ikke taale; thi fra dem skal Martyriet i det mindste begynde. Nu er det ikke blot kristen Kjærlighed til Fred. og Indsigt i Faren ved al Kirke-Deling, men ogsaa Kjød og Blod, der raader os, saa længe muligt at lade det bero ved skrevne Protester mod Statskirkens Selvmødsigelse og den himmelraabende Samvittighedstvang, og vi gaa da sikkert, især i min Alder, ej videre, end vi nødes til; men er vi i Sandhed Kristi Tjenere, da maa vi dog føle, den Ting skal have en Ende med det første, og en Præst med Luthers Tro kan umulig tænke som Erasmus: han kan overlade til Efterslægten, hvad han selv er kaldet til.

Saa længe det ikke var blevet mig klart, hvor Klippen fondtes, hvorpaa Kristus bygte sin Kirke, maatte jeg vente, og skulde ventet til min Død paa den Oplysning, uden hvilken ingen forsvarlig Skilsmisse nu kan ske. Men siden jeg fik Syn paa det, har jeg nu i sex Aar kæmpet med mig selv, altid opsat det afgjørende Skridt, fordi jeg ønskede, og burde ønske, at undgaa det; men ogsaa bestandig følt, at naar én af to Ting skete: enten at man foretog sig den mindste Forandring ved det væsentlige i Kirken, eller mine forrige Tilhørere krævede min Præstetjeneste, da maatte det briste eller bære, det vil sige: da maatte enten Statskirken underkaste sig en Reformatjon, eller den maatte tilstaa mig en uafhængig Præstestilling, eller jeg maatte højtidelig, med ingen, faa eller mange, skille mig fra den.

Nu er ikke blot én af Betingelserne, men begge, indtraadte, og min Beslutning er ufravigelig tagen, saa det gjælder kun om Længden af en kort Tidsfrist.

Forandringerne i Alterbogen kan vel synes mange ubetydelige; men i det uforanderlige er ethvert Forandrings- Forsøg et Attentat paa Kirkens Liv; og det er netop Trosbekjendelsen og Daabsordet, man med Flid har omskrevet, saa der behøvede ikke en Gang at være den Hovedforandring: jeg tror paa „den hellige Aand“ i Steden for „den Hellig-Aand“, for at jeg maatte sige: det Samfund, s. 124hvor der døbes paa den Tro, er ikke det, hvori jeg er døbt og vil evindeligt blive.

At min Udgang, om den skal ske, vil mishage og misbilliges af mange, som jeg nødig miskjendes af indser jeg godt; men om Forargelse er ikke at tale; thi Kristne maa det forarge at se det ukristelige Spil med Kristendom i Statskirken, ej at se en kristen Præst frimodig løfte Korsbanneret og lide under det til Besegling af sit Vidnesbyrd; og V e r d e n skal forarges og forgaa.

Jeg véd meget godt, at før det er sket, kan manges Kristen se Sagen i et ganske andet Lys end Præsten, der skal handle; og jeg véd tillige, at disse kolde, stive, døde Bogstaver kan hverken overbevise dig eller nogen om saadanne Ting; men just derfor er det paa Tiden, at vi føre Aandens og Kraftens Beviser i Ord og Gjerning til den Tros Forsvar og den Herres Ære, vi have prædikeret; og vi véd, at den Gjerning, som virkelig begyndes i Jesu Navn, „god Lykke og Fremgang faar, indtil den Maalet naar“.

„Begrebet om Dogmatik“ har jeg sørget over, og Recensjonen har jeg inderlig harmet mig over, ikke for den æstetiske Hoftones Skyld, som kun er til at le ad, men fordi han ved Haarene har trukket Navne (i mine Øjne langt bedre end hans eget) ind i sin Skjønssnak, blot for at brændemærke dem, og det oven i Kjøbet bag Anonymitetens Skjærmbret. O, hvilken human og ærekyndig Opførsel, om det end var sandt, hvad der er Løgn: at enten Lindberg eller Busck har forfulgt Clausen paa Ære, Liv og Gods! Havde Personen turdet, vilde naturligvis mit Navn haft samme Skæbne, som det ogsaa ærlig fortjente; thi for den Forfølgelse, der er sket mod Clausen, staar jeg unægtelig i Spidsen og undslaa mig ikke for at bære, hvad der kastes paa Sagen.

Dog, saaledes modner alt sig til Høsten, og Gud ske Lov! thi han er Høstens Herre, og hvad der høstes uden ham, gjør stakket glad.

Din Ven

Grundtvig, Nikolai Frederik Severin, *Grundtvig og Ingemann*,

N. F. S. Grundtvig.